

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1986-1987

16 JULI 1987

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1481 tot 1488 van het Gerechtelijk Wetboek

(Ingediend door de heer Hatry
en mevrouw Delruelle-Ghobert)

TOELICHTING

De procedure van het beslag inzake namaak, ook wel beschrijvend beslag genoemd, wordt bepaald in de artikelen 1481 tot 1488 van het Gerechtelijk Wetboek.

Deze procedure werd ten behoeve van de houders van uitvindingsoctrooien, de houders van kwekerscertificaten en de auteursrechthebbenden ingesteld om de vaststelling van de namaak waarvoor zij van de rechtbank schadevergoeding willen krijgen, vlotter te laten verlopen maar de gang van zaken in het bedrijfsleven heeft uitgewezen dat die procedure de deur kan openzetten voor misbruiken.

Volgens de bestaande procedure kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg immers aan een rechthebbende zo'n grote vrijheid van onderzoek verlenen dat die te ver gaat reiken en zelfs tot bedrijfspionage kan leiden.

Het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de houders van octrooien, de houders en aanvragers van kwekerscertificaten en de auteursrechthebbenden, met de toelating van de beslagrechter die zij op verzoekschrift verkregen hebben, door een of meer deskundigen die deze magistraat aanwijst, kunnen doen overgaan tot de beschrijving van de voorwerpen en werkwijzen waarvan beweerd wordt dat zij nagemaakt zijn, evenals van de gereedschappen die gediend hebben om de aangeklaagde vervaardiging te plegen.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1986-1987

16 JUILLET 1987

Proposition de loi modifiant les articles 1481 à 1488 du Code judiciaire

(Déposée par M. Hatry
et Mme Delruelle-Ghobert)

DEVELOPPEMENTS

La procédure de saisie en contrefaçon (également appelée saisie-description) est décrite dans les articles 1481 à 1488 du Code judiciaire.

Instituée en vue de faciliter au titulaire d'un brevet d'invention, d'un certificat d'obtention ou d'un droit d'auteur la constatation de la matérialité de la contrefaçon dont il veut réclamer réparation en justice, la pratique industrielle démontre toutefois que cette procédure peut donner lieu à des abus.

En effet, telle que conçue actuellement, la procédure permet au président du tribunal de première instance de donner à un quelconque titulaire d'un droit des latitudes d'investigation qui peuvent être exagérées et devenir même une source d'espionnage industriel.

Le Code judiciaire prévoit que les possesseurs de brevets, les titulaires et demandeurs de certificats d'obtention (végétale) et les titulaires du droit d'auteur peuvent, avec l'autorisation du juge des saisies, obtenue sur requête, faire procéder par un ou plusieurs experts, que désignera ce magistrat, à la description d'objets et procédés prétendus contrefaits et des ustensiles ayant servi à la fabrication incriminée.

Bij dezelfde beschikking kan de beslagrechter de houders van de nagemaakte voorwerpen verbieden die uit handen te geven en het bewarend beslag toestaan.

Alle voorwerpen bedoeld in het Gerechtelijk Wetboek houden verband met de intellectuele eigendom die deel uitmaakt van het vermogen van de persoon of het bedrijf waarop de procedure van toepassing is. Het gaat niet alleen om een kapitaal aan kennis, zoals know-how, bedrijfsgeheimen, geöctrooieerde of octrooieerbare uitvindingen, niet-lichamelijke rechten dus, doch ook om lichamelijke voorwerpen van waarde zoals notitieboekjes, dossiers over spoorwerk en uitvindingen, octrooiaanvragen, planafdrukken, fabricagegegevens, prototypes, enz.

Om de beweerde namaker niet voortijdig te alarmeren, mag de rechterlijke beschikking eerst op het tijdstip van de huiszoeking worden betekend. Dat kan als aanvaardbaar worden beschouwd indien men te maken heeft met een bonafide eiser en met een kennelijk geval van namaak. Dat is echter niet meer het geval indien de eiser te kwader trouw is. Zo kan een industrieel het slachtoffer worden van een tergend en roekeloos onderzoek want ingeval de opdracht van de deskundige vaag en niet duidelijk omlijnd is, beschikt hij over geen enkel verweermiddel om te voorkomen dat de deurwaarder en de beëdigde deskundigen, vaak samen met niet-beëdigde technisch deskundigen, fotografen en zelfs zijn concurrent, zijn bedrijf betreden en de laboratoria, werkplaatsen of andere lokalen doorzoeken waar zich bewijzen van de vermoedelijke namaak kunnen bevinden.

In principe mag de deskundige de verkregen informatie die niet rechtstreeks in verband staat met het onderwerp van de procedure, niet meedelen aan de houder van het octrooi of aan de auteursrechthebbende en hij mag die informatie ook niet verwerken in zijn verslag. Toch kan niet worden betwist dat notities en foto's evenals de aanwezigheid van de eiser, voor laatstgenoemde een rijke bron van informatie zijn over de know-how en de fabricagegeheimen van zijn concurrent. Dat risico is nog groter wanneer de eiser de Belgische nationaliteit niet bezit of zijn maatschappelijke zetel niet in België heeft.

Tot slot stelt men vast dat, wanneer het verslag van de beschrijving klaar is, de procedure vaak niet wordt voortgezet met een dagvaarding betreffende de zaak zelf. Dat laat vermoeden dat de eiser ofwel geen overtuigend bewijsmateriaal heeft gevonden, ofwel genoeg neemt met de confidentiële informatie die hij vrij gemakkelijk heeft weten te verkrijgen.

Dit voorstel wil niet raken aan de hoofdbestanddelen van de procedure, doch verleent aan de beslagrechter bijkomende bevoegdheden om de mogelijkheid van misbruiken te beperken.

Le juge des saisies peut, par la même ordonnance, faire défense aux détenteurs des objets de s'en dessaisir et autoriser la saisie conservatoire.

Tous les objets visés par le Code judiciaire concernent la propriété intellectuelle faisant partie du patrimoine de la personne ou de l'entreprise visée par la procédure : il s'agit non seulement d'un capital de connaissances telles que savoir-faire, secrets industriels, inventions brevetées ou brevetables, donc des droits immatériels, mais également des valeurs matérielles telles que carnets de notes, dossiers de recherche et d'invention, demandes de brevets, tirage de plans, spécifications de fabrication, prototypes, etc.

En outre, partant de la constatation que l'ordonnance du juge peut être signifiée au moment même de la perquisition pour ne pas alerter le prétendu contrefacteur, cette condition acceptable lorsqu'on se trouve en présence d'un demandeur de bonne foi et un contrefacteur évident ne l'est plus lorsqu'il s'agit d'un demandeur de mauvaise foi. L'industriel peut être victime d'une investigation vexatoire et téméraire dans la mesure où, devant une mission floue et non circonscrite de l'expert, il n'aura aucun moyen de défense pour empêcher que l'huissier et les experts assermentés, souvent accompagnés par des experts techniques non assermentés, des photographes et même le concurrent industriel, s'introduisent dans son établissement, fouillent les laboratoires, ateliers ou autres locaux susceptibles de contenir une preuve de la contrefaçon présumée.

Bien que le principe veut que l'expert ne peut, soit en les communiquant au titulaire du brevet ou du droit d'auteur, soit en les insérant dans son rapport, divulguer des renseignements qu'il aurait obtenus mais qui ne concernent pas directement l'objet de la procédure, il paraît incontestable que les annotations et photographies et la présence du demandeur, constituent pour ce dernier une source d'information importante quant au savoir-faire et secrets de fabrication de son concurrent. Les risques se trouvent accrus lorsque le demandeur n'est pas de nationalité belge ou n'a pas son siège social en Belgique.

Enfin, on constate souvent qu'une fois le rapport de description obtenu, la procédure n'est pas suivie d'une citation au fond, ce qui porte à croire que le demandeur soit n'a pas trouvé de preuves convaincantes, soit est satisfait des renseignements confidentiels qu'il a pu obtenir facilement.

La présente proposition de loi — sans porter atteinte aux éléments essentiels de la procédure — accorde au juge des saisies des pouvoirs complémentaires visant à limiter les possibilités d'abus.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

De « beschrijving » bestaat alleen in het vaststellen van het bestaan, de aard en het aantal van de voorwerpen die van namaak worden beticht. De aangewezen deskundige moet weten waar de grenzen van zijn opdracht liggen, bijvoorbeeld het kader waarbinnen de beschrijving moet plaatshebben, de verrichtingen nodig voor een goede uitvoering van zijn opdracht, het verbod om foto's te maken en monsters te nemen zonder voorafgaande toestemming van de rechter, het verbod om een standpunt in te nemen over de grond van de zaak (geldigheid van het octrooi, kennelijk bestaan van namaak) enz.

Bij het begrenzen van de opdracht van de deskundige moet de beslagrechter vanzelfsprekend rekening houden met de specifieke vereisten van de procedure. Tegen een beschikking waarbij aan de deskundige een opdracht wordt gegeven die verder gaat dan of in strijd is met het wettelijk toelaatbare en de bedoeling van de wetgever, zouden rechtsmiddelen aangewend kunnen worden (verzet).

Artikel 2

De beslagrechter moet onderzoeken of het recht waarop de eiser zich beroept, op het eerste gezicht voldoende grond oplevert voor het gevraagde beslag. Het is daarom niet voldoende dat de stukken bij het verzoekschrift worden gevoegd; de rechter moet de waarde ervan kunnen beoordelen op basis van de informatie en de bewijsstukken die de verzoeker heeft geleverd.

Wat de octrooien betreft, kan de rechter bijvoorbeeld de overlegging bevelen van het verslag van nieuwheidsonderzoek bedoeld in artikel 21 van de wet van 28 maart 1984 op de uitvindingsoctrooien.

Artikel 3

De beslagrechter moet de mogelijkheid tot het opleggen van een borgsom beoordelen volgens het belang van de partijen, hun nationaliteit, de waarde van het recht waarvan wordt beweerd dat het geschaad werd, het risico van misbruik, de omvang van de toegestane maatregelen, enz.

Artikel 4

In principe mag de eiser zelf bij het beschrijvend beslag niet aanwezig, noch vertegenwoordigd zijn. Betreedt hij of zijn vertegenwoordiger het bedrijf van de tegenpartij, dan kan dat tot misbruiken leiden. Een bevel tot huiszoeking wordt immers alleen afgegeven aan wettelijk bevoegde personen, officieren of ambtenaren. Overigens is die aanwezigheid niet onontbeerlijk indien de beslagrechter de eiser vooraf oproept om meer informatie te krijgen over een of ander gegeven, zodat hij met kennis van zaken de passende maat-

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

La « description » n'est autre chose que la constatation de l'existence, de la nature et du nombre des objets argués de contrefaçon. L'expert désigné doit être informé des limites de sa mission, par exemple le cadre précis de la description, les opérations à effectuer dans le cadre de la bonne exécution de sa mission, l'interdiction de prendre des photos et des prises d'échantillons sans accord préalable du juge, l'interdiction d'émettre un avis sur le fond (la validité du brevet, la réalité de la contrefaçon), etc.

Dans le cadre de la définition de la mission de l'expert, le juge des saisies devra évidemment avoir égard aux particularités de la procédure. En effet, une ordonnance donnant à l'expert une mission dépassant ou incompatible avec les limites imposées par la loi et l'intention du législateur, pourrait faire l'objet d'un recours judiciaire (opposition).

Article 2

Il est du devoir du juge des saisies d'examiner si à première vue le droit invoqué, dont le requérant se prévaut, est de nature à raisonnablement justifier la mesure de saisie demandée. Il ne suffit dès lors pas de joindre les titres à la requête, mais le juge doit pouvoir en apprécier la validité sur la base des éléments d'information et pièces justificatives donnés par le requérant.

Ainsi, en ce qui concerne les brevets, le juge pourrait par exemple ordonner la production du rapport de recherche, prévue à l'article 21 de la loi sur les brevets d'invention du 28 mars 1984.

Article 3

La possibilité pour le juge des saisies d'imposer un cautionnement doit être appréciée en fonction de l'importance des parties, de leur nationalité, de la valeur du droit prétendument lésé, du risque d'abus, de l'étendue des mesures autorisées, etc.

Article 4

Le principe est qu'il n'est pas admis que le requérant assiste lui-même à ou soit représenté lors de l'opération de saisie-description. La pénétration du requérant ou de son représentant dans les lieux de la partie adverse risque d'engendrer des abus (on n'accorde des mandats de perquisition qu'aux personnes, officiers ou fonctionnaires habilités par la loi). Cette présence n'est d'ailleurs pas indispensable si le juge des saisies convoque préalablement le requérant pour se faire éclairer sur l'un ou l'autre élément qui devrait lui per-

regelen kan nemen en een omschrijving kan geven van het onderzoek en de opdracht van de deskundige.

Blijkt de aanwezigheid van de rechthebbende of van een door hem aangewezen vertegenwoordiger toch onontbeerlijk om de deskundige op soms netelige terreinen bij te staan, dan zou de rechter daartoe een bijzondere en met redenen omklede machtiging moeten verlenen.

De nieuwe tekst van artikel 1484 van het Gerechtelijk Wetboek wil automatismen in elke vorm vermijden.

Artikel 5

De procedure van het beschrijvend beslag heeft meestal betrekking op wetenschappelijke technieken en innovaties, waarvan de waarde alleen kan worden ingeschat door personen die een hogere graad van specialisatie bezitten.

Het aantal rechtscolleges dat bevoegd is om bij namaak het beschrijvend beslag te bevelen, dient dan ook beperkt en gecentraliseerd te worden.

Door die centralisering zullen de magistraten zich overigens kunnen specialiseren in dergelijke procedures. Aangezien de zaak vaak verband zal houden met een uitvindings-octrooi, is artikel 1488*bis* (nieuw) rechtstreeks ingegeven door artikel 73, § 2, van de wet van 28 maart 1984 op de uitvindingsoctrooien, die een zelfde decentralisering tot stand brengt voor de vorderingen inzake de namaak van uitvindingsoctrooien.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

In artikel 1481 van het Gerechtelijk Wetboek wordt, tussen het eerste en het tweede lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende :

« In zijn beschikking omschrijft de beslagrechter het onderwerp van het onderzoek en de grenzen van de opdracht van de deskundige. Uit het verslag over het beslag weert hij die gegevens die niet relevant zijn voor de opdracht die aan de deskundige is gegeven. »

ART. 2

Artikel 1482 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

« De beslagrechter neemt inzage van de stukken waarop de eiser zich beroept. De eiser moet het bewijs leveren dat zijn stuk *prima facie* rechtsgeldig is en dat het betrekking heeft op het voorwerp waarvan wordt beweerd dat het nagemaakt is. »

mettre de prendre, en connaissance de cause, les mesures adéquates et de définir l'objet de l'expertise et la mission de l'expert.

Si, pour des raisons bien particulières, la présence du titulaire du droit ou d'un représentant de son choix s'avèrait quand même indispensable pour guider l'expert dans des domaines parfois délicats, le juge devrait expressément accorder une autorisation spéciale et motivée.

La nouvelle version de l'article 1484 du Code judiciaire a pour objet d'éviter tout « automatisme ».

Article 5

La procédure de saisie-description concerne dans la plupart des cas des techniques ou acquis scientifiques nécessitant une spécialisation poussée de la personne chargée d'en apprécier la valeur.

Il convient par conséquent, pour ce type de procédure, de limiter et de centraliser les tribunaux compétents pour ordonner les saisies-descriptions en cas de contrefaçon.

Une telle centralisation permettra en outre de spécialiser les magistrats pour de telles procédures. Comme l'objet aura souvent un lien avec un brevet d'invention, l'article 1488*bis* (nouveau) s'inspire directement de l'article 73, § 2, de la loi sur les brevets d'invention du 28 mars 1984, qui opère cette même centralisation pour les demandes en matière de contrefaçon de brevets.

P. HATRY.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

Entre l'alinéa premier et deux de l'article 1481 du Code judiciaire, il est inséré un alinéa nouveau rédigé comme suit :

« Le juge des saisies définit dans son ordonnance l'objet de l'expertise et les limites de la mission de l'expert. Il exclut du rapport de saisie les éléments sans pertinence dans le cadre de la mission qui est confiée à l'expert. »

ART. 2

L'article 1482 du même Code est complété comme suit :

« Le juge des saisies prend connaissance des titres invoqués par le requérant; ce dernier démontre que son titre est *prima facie* valide et qu'il couvre l'objet prétendument contrefait. »

ART. 3

In artikel 1483 van hetzelfde Wetboek wordt na de eerste volzin de volgende volzin ingevoegd :

« Hij bepaalt het bedrag van die borgsom naar de omstandigheden van de zaak. »

ART. 4

Artikel 1484 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt :

« De eiser mag niet aanwezig noch vertegenwoordigd zijn bij de beschrijving, tenzij de rechter een bijzondere en met redenen omklede machtiging daartoe verleent. »

ART. 5

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 1488bis (nieuw) ingevoegd, luidende :

« Artikel 1488bis. — Uitsluitend bevoegd om toestemming te verlenen tot beslag inzake namaak, zoals bedoeld in artikel 1481, is de beslagrechter die zitting houdt ten zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarvan de beweerde namaak heeft plaatsgehad of, naar keuze van de eiser, de rechtbank die zitting houdt ten zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarvan de verweerder of een van de verweerders zijn woon- of verblijfplaats heeft. »

ART. 3

Après la première phrase de l'article 1483 du même Code, est insérée la phrase suivante :

« Il fixe le montant de ce cautionnement en fonction des circonstances de l'espèce. »

ART. 4

L'article 1484 du même Code est remplacé par la disposition suivante :

« Sauf autorisation spéciale et motivée du juge, le requérant n'est pas admis à assister à ou à être représenté lors de l'opération de description. »

ART. 5

Dans le même Code il est inséré un article 1488bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Article 1488bis. — Est seul compétent pour accorder l'autorisation de la saisie en matière de contrefaçon, telle que visée à l'article 1481, le juge de saisie établi au siège de la cour d'appel dans le ressort de laquelle la contrefaçon présumée a eu lieu ou, au choix du demandeur, le tribunal établi au siège de la cour d'appel dans le ressort de laquelle le défendeur ou un des défendeurs a son domicile ou sa résidence. »

P. HATRY.

J. DELRUELLE-GHOBERT.